

Shunt, operatie en leefregels

Dialyse / Nefrologie

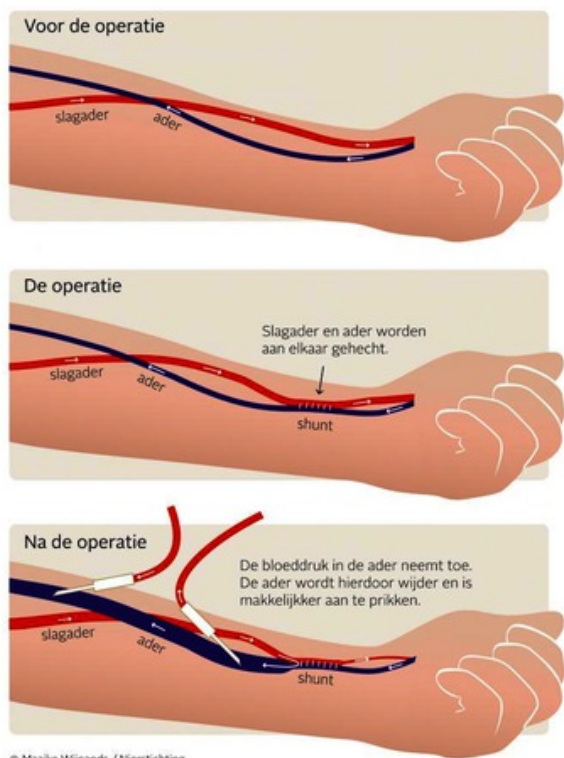
Inleiding

Tijdens de hemodialysebehandeling wordt met behulp van een kunstnier afvalstoffen en overtollig vocht verwijderd uit het bloed. Om voldoende bloed naar de kunstnier te leiden, is een toegang tot de bloedbaan nodig. Deze toegang wordt door een vaatchirurg aangelegd, we noemen dat een shunt. Een shunt is een operatieve verbinding tussen de slagader en ader. De shunt moet drie keer in de week aan te prikken zijn met twee naalden. Na de dialysebehandeling worden deze naalden weer verwijderd en worden de prikplekken 20 minuten afgedrukt. Deze naalden maken geen ernstige beschadigingen aan de shunt. Deze folder geeft informatie over de dialyseshunt.

Wat is een shunt?

Een shunt is een verbinding tussen een slagader en de ader in één van de armen. Er ontstaat in de ader een stevigere vaatwand door een hogere druk in het bloedvat en het sneller stromen van het bloed. De shunt kan dan na enkele weken aangeprikt worden ten behoeve van uw dialysebehandeling. Het aanprikken van de shunt gebeurt in principe met twee naalden waarbij één naald het bloed vanuit uw lichaam naar de kunstnier vervoert en via de andere naald het bloed weer terugstroomt naar uw lichaam.

Operatie en werking shunt

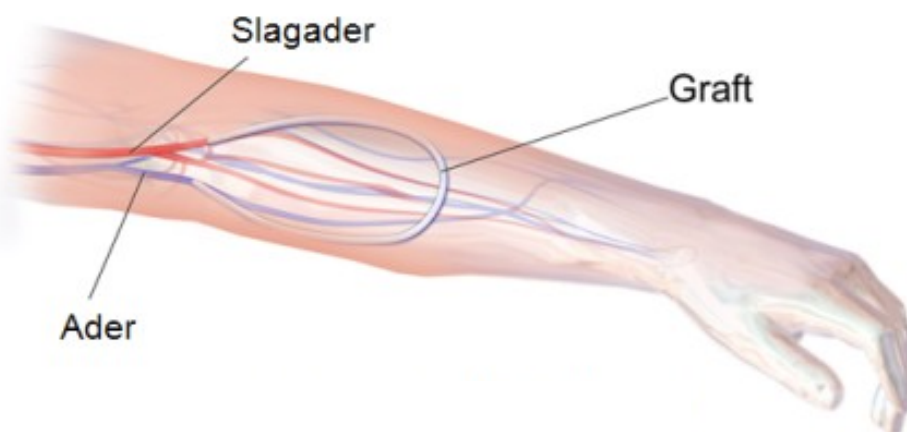

Soorten shunts

Een shunt is gemaakt van een eigen bloedvat of van kunststof. Als uw eigen aders niet geschikt zijn, wordt er een kunststof shunt gebruikt.

Er zijn twee verschillende soorten shunts:

- AV-fistel: dit is een verbinding tussen een slagader en een ader ter hoogte van de pols of elleboog, waarbij de eigen bloedvaten worden gebruikt. De ader krijgt een grotere doorsnee en de wand wordt veel steviger (zie foto op de vorige pagina). Het duurt gemiddeld 6 - 10 weken voordat de shunt aangeprikt kan worden voor dialyse.
- Graft: als uw eigen bloedvaten niet geschikt zijn om een AV-fistel aan te leggen, kan gekozen worden voor een kunststof verbinding tussen de slagader en de ader in de arm. Dit wordt in de vorm van een 'loop' aangelegd. De kunststof shunt kan meestal na 6 weken aangeprikt worden.

Vorbereiding operatie

Duplexonderzoek

Om te beoordelen welke bloedvaten geschikt zijn voor de aanleg van een shunt, wordt met een echoapparaat gekeken naar de kwaliteit van de bloedvaten.

Vaatchirurg

Met de gegevens van het duplexonderzoek kan de vaatchirurg bepalen of de bloedvaten geschikt zijn voor een shunt. De chirurg bespreekt met u, wat voor u de beste optie is en in welke arm de shunt wordt geplaatst. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met uw voorkeurskant (linkshandig of rechtshandig), beperkingen en werkzaamheden. De shunt wordt bij voorkeur in de niet-dominante arm geplaatst.

Preoperatieve screening

Nadat u bij de vaatchirurg bent geweest, krijgt u een afspraak mee voor de preoperatieve screening (POS). Er vindt een gesprek plaats met een narcotiseur. Tijdens dit gesprek neemt de narcotiseur de medische gegevens en medicatie met u door. De operatie gebeurt meestal onder plaatselijke verdoving. De narcotiseur beslist dit samen met u. Als u bloedverdunners gebruikt, bespreekt de narcotiseur met u het gebruik van deze medicatie vooraf en na afloop van de operatie. Bent u al dialysepatiënt, dan hoort u dit van uw nefroloog.

Leefregels voor het plaatsen van de shunt

Zodra u weet in welke arm u de shunt krijgt, is het belangrijk dat u de aders in deze arm spaart. Dat betekent onder andere:

- Geen bloed meer in deze arm laten afnemen.
- Geen bloeddrukken laten meten aan deze arm.
- Geen infuus laten prikken in deze arm.

Operatie

U krijgt van bureau Opname bericht wanneer u wordt opgenomen. Op de dag van de operatie wordt u opgenomen in het ziekenhuis. U gaat vervolgens naar de voorbereidingsruimte, voor het plaatsen van de verdoving. Als verdoving voldoende is ingewerkt, wordt u naar de operatiekamer gebracht. De operatie wordt uitgevoerd door een vaatchirurg. De operatie duurt één tot drie uur, afhankelijk van het type shunt dat wordt aangelegd. Daarna gaat u naar de uitslaapkamer. Als u wakker bent en uw toestand stabiel is, wordt u naar de verpleegafdeling gebracht.

Na de operatie

Na de operatie heeft u één of meerdere wondjes die gehecht zijn met zelf-oplosbare hechtingen. Het is mogelijk dat de wond wat nabloedt. Om de wond te beschermen wordt er een pleister overheen geplakt. Na de operatie controleert de verpleegkundige regelmatig de shunt op goede doorstroming. Ook komt er in de ochtend voor ontslag een dialyseverpleegkundige langs om de shunt te beoordelen en leert u hoe u zelf de shunt kunt controleren. De eerste dagen na de operatie kunnen de arm en hand een beetje gezwollen, blauw en / of pijnlijk zijn.

Na de operatie van het aanleggen van een kunststof shunt, is de arm gevoelig en vaak gezwollen. Dit is een reactie op het materiaal. Het is belangrijk om de arm goed hoog te leggen. De zwelling trekt na enkele dagen tot weken weg.

Ontslag

Als er zich geen complicaties voordoen, mag u de dag na de operatie weer naar huis. Het tijdstip en de ontslagdatum worden bepaald door de chirurgische afdeling. Houdt er rekening mee dat de kosten van een eventuele taxirit niet vergoed worden. U kunt zich dus het best laten ophalen door een familielid of kennis.

Nazorg

Als u nog niet dialyseert, komt u binnen twee weken na de operatie voor wondcontrole op de polikliniek bij een vaattoegangsverpleegkundige van de dialyse-afdeling. Ook wordt er dan met een echoapparaat gekeken of de shunt zich goed ontwikkeld. U krijgt vervolgens een knijpballetje mee om de ontwikkeling te stimuleren.

Als al u gestart bent met dialyse, dan controleert de dialyseverpleegkundige elke dialyse de wond en de shunt.

Leefregels

Na het plaatsen van de shunt gaat het om de volgende leefregels:

- Ga niet op de shuntarm liggen
- Geen knellende kleding, sieraden of horloges dragen
- Korstjes laten zitten in verband met infectiegevaar
- Extreme warmte of kou vermijden
- Geen zware tassen en dergelijke aan de shuntarm dragen
- Geen bloeddruk laten meten aan de shuntarm
- Geen bloed laten afnemen of infuus laten prikken in de shuntarm
- Gebruik de shuntarm gewoon, maar vermijdt overbelasting.

Controles

Voor de ontwikkeling en het behoud van de shunt is het belangrijk om zorgvuldig met uw shunt om te gaan en deze regelmatig te (laten) controleren. Door iedere dag de shunt te bekijken en te voelen, kunt u veranderingen vaststellen. Deze veranderingen kunnen zijn:

- Verkleuring van de huid
- Zwelling
- Een pijnlijke en / of harde shunt
- Een niet goed voelbare trilling in de shunt of een 'kloppen'
- Gevoelloze, koude en / of blauwe vingers
- Wondjes of andere onregelmatigheid van de huid
- Een zachter shuntgeluid of een hogere toon.

Als u één van deze veranderingen constateert, neemt u dan contact op met de dialyse-afdeling. U kunt de dialyse-afdeling bereiken van maandag t/m zaterdag van 07.00-20.00u op het volgende nummer: 053-4872460. Buiten de bovenstaande tijden kunt u contact opnemen met het centrale nummer van het ziekenhuis op het volgende nummer: 053-4872000. De dienstdoende arts wordt dan voor u opgeroepen.

Tot slot

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de behandeld arts dan om nadere uitleg.